

Interdisciplinaire studie van tuinbouwactiviteiten: archeobotanisch, geoarcheologisch en archeozoologisch onderzoek van de laatmiddeleeuwse zwarte lagen van de Kreupelenstraat/Zilverstraat (BHG/RBC)

LIEN SPELEERS, YANNICK DEVOS, KOEN DEFORCE, BEA DE CUPERE, LUC VRYDAGHS, ROSALIE HERMANS & SYLVIANNE MODRIE

Tuinbouw speelde een belangrijke rol in de ontwikkeling van middeleeuwse steden in Noordwest-Europa. In de stedelijke archeologie blijft dit thema echter onderbelicht. Bovendien focust het archeologisch onderzoek van tuinen zich traditioneel op hoven en tuinen van historische gebouwen. Aan stedelijke moestuinen of tuinbouwgronden werd tot nog toe veel minder aandacht besteed. In Brussel zijn er de laatste decennia bij de systematische studie van de zwarte lagen in het stadscentrum, een aantal van deze zwarte lagen geïdentificeerd als tuinen. In deze regelmatig bewerkte en goed verluchte bodems met hoge biologische activiteit was organisch materiaal doorgaans amper bewaard. Op de meeste sites waren archeobotanische vondsten dan ook beperkt (DEVOS & DEGRAEVE 2018 en referenties hierin).

In 2014 werd er in de benedenstad, op de site van de Kreupelenstraat/Zilverstraat (BR295), een holocene veensequentie opgegraven, die afgedekt werd door laatmiddeleeuwse zwarte lagen (fig. 1). Dankzij de natte omstandigheden van de bodem was er op deze site een veel betere bewaring van organische resten. Om het ontstaan en de samenstelling van deze zwarte lagen te achterhalen werden er geoarcheologische, archeobotanische (zaden en vruchten, houtskool, pollen en fytoieten), archeozoologische en paleoparasitologische studies uitgevoerd. De gegevens van deze analyses werden afgelopen jaar geïntegreerd. De resultaten geven aan dat de top van het veen eerst gedraineerd werd om vervolgens als tuinbouwgrond te dienen. De

integratie van de resultaten liet eveneens toe om beter inzicht te krijgen in de tafonomie van de planten- en dierenresten in de zwarte lagen. Zo werd er niet alleen een beeld verkregen van de lokale vegetatie, maar ook van de tuinbouwpraktijken zelf, waaronder bemesting.

De resultaten komen overeen met de historische gegevens, die horticulatuur in deze wijk aangeven vanaf de 12de-13de eeuw (CHARRUADAS 2011). Een aantal van de huidige straatnamen zoals Koolstraat, Warmoesberg en Peterseliestraat verwijzen nog naar het tuinbouwgebied. De zwarte lagen zijn de eerste archeologische vondsten van de tuinbouwactiviteiten in deze stadswijk.

Bibliografie

- DEVOS Y. & DEGRAEVE A., 2018, Urban Environmental Archaeology in Brussels (Belgium): perspectives at the onset of the 21st century. PCA 8, p. 73-89. http://www.postclassical.it/PCA_Vol.8_files/PCA%208_Devos-Degraeve.pdf
- CHARRUADAS P., 2011, *Croissance rurale et essor urbain à Bruxelles. Les dynamiques d'une société entre ville et campagnes (1000-1300)*. Académie royale de Belgique, Bruxelles.

Fig. 1: Terreinfooto van Kreupelenstraat/Zilverstraat (BR295), profiel met de holocene veensequentie en laatmiddeleeuwse tuinlagen (© Sylvianne Modrie, urban.brussels).